

Pertge dovri ina refurma dal territori en il Grischun?

■ (cc) **Il 30 da november 2014 ha lieu la votaziun dal pievel tar la lescha generala davart la refurma dal territori. L'element central dal project da votaziun è la concepziun organisatorica da las 11 regiuns gia concluidas dal pievel. La lescha furma la basa per l'efficacità e per l'abiltad d'agir da las regiuns.** Cun in «gea» pon las regiuns cumenzar cun lur lavur il cumenzament da l'onn 2016.

Pertge ina segunda votaziun davart la refurma dal territori?

Il 23 da settember 2012 han las votantas ed ils votants dal Grischun approvà en moda fitg clera cun 31 788 (77%) cunter 9410 (23%) vuschs ina revisiun parziala da la costituziun chantunala. Uschia ha il sveran grischun creà 11 regiuns che remplazzan ils 39 circuls, las 14 corporaziuns regiunalas ed ils 11 districts d'enfin ussa. Quai simplifitgescha marcantamain l'uschenumna plaun d'amez en il chantun.

Sin fundament da questa basa constituiziunala han ins stuì elavurar la legislaziun executiva. Ultra da la divisiun da las vischnancas en las 11 regiuns concluidas sto vegnir reglada en spezial lur organisaziun. La directiva strategica en quest connex è quella che las regiuns duain furmar in plaun d'execuziun e da coordinaziun per ademplir las incumbensas che las vegnan delegadas da las vischnancas ed eventualmain dal chantun, e quai en auta qualitat sco er en moda effizienta. Confurm a questa pretensiun duain exclusivamain commembras e commembers da la suprastanza communal pudair prender las decisziuns da las regiuns. Quellas e quels garantechan che las decisziuns vegnian prendidas en moda svelta e transparenta. La concepziun organisatorica da las regiuns è la premissa indispensabla per che las regiuns possian cumenzar cun lur lavur.

Il cussegl grond ha tractà la legislaziun

executiva durant la sessiun d'avrigl 2014. Suentar ina debatta intensiva ha el approvà la lescha generala davart la refurma dal territori cun 88 cunter 13 vuschs e cun sis abstenziuns. Ils ulteriurs elements da la legislaziun executiva tar la refurma dal territori (revisiuns parzialas ed aboliziun resp. relasch d'ulteriuras leschas) ha il cussegl grond acceptà mintgamai senza cuntrausch. Cunter la lescha generala è reussì il referendum dal pievel e da las vischnancas, uschia ch'ì sto vegnir votà il 30 da november davart questa part da la legislaziun executiva.

Las 11 regiuns èn gia concluidas

Ils adversaris dal project sveglian per part l'impressiun ch'in «na» a la lescha generala mettia er en dumonda la revisiun parziala da la costituziun chantunala ch'è vegnida concluida dal pievel l'onn 2012. Quai n'è betg il cas. La creaziun da las 11 regiuns e la schliaziun dals 39 circuls, da las 14 cor-

poraziuns regiunalas e dals 11 districts èn definitivs. Il pievel ha gia decidì quai. La lescha generala duai garantir che las 11 regiuns concluidas funcziunan.

L'attribuziun da las vischnancas a las 11 regiuns fa medemamain part dal project. Ella è incontestada e na vegn dal rest er betg critigada dal comité da referendum.

L'organisaziun prevista da las regiuns è adequata e democratica

Critigada vegn mo la concepziun organisatorica da las regiuns. Cun la lescha generala vegnan las regiuns concepidas sco plaun d'amez simpel, concis e proxim a las burgaisas ed als burgais tranter las vischnancas ed il chantun. La furma organisatorica futura observa il princip da l'equivalenza fiscal (tgi che paja, decida). Quai rinforza l'influenza da las vischnancas, per las qualas las regiuns surpiglian las incumbensas. Represchentantas e represchentants da las regiuns na pon pia betg pli de-

cider tge che las vischnancas ston finanziar posteriuramain. Las commembras ed ils commembers da la suprastanza, elegidas ed elegids en moda democratica, represchentan las vischnancas en ils organs da las regiuns. Ils interess da las vischnancas vegnan pia resguardads pli fitg ch'enfin ussa. Per pudair ademplir las incumbensas en moda unitara duain organisaziuns che adempleschan incumbensas delegadas dal stadi (chantun u vischnanca) avair ina structura organisatorica identica almain en lur tratgs fundamentals.

Sch'ina vischnanca deleghescha ina incumbensa a la regiun fa ella quai cun ina cunvegna da prestaziun. Uschia vegnan las prestaziuns vicendaivlas regladas tenor criteris simpels, transparents e chapaveils. In'auta qualitat ed effizienza tar l'adempliment da las incumbensas vegnan cuntanschidas sch'il cuntegn da las cunvegns da prestaziun vegn examinà regularmain ed eventualmain negozià da nov. Ultra da

quai decida en la gronda part dals cas il pievel da las vischnancas sch'ì vegn fatg ina cunvegna da prestaziuns, quai ch'è in cler gudogn per la democrazia directa.

En quai che concerna la planisaziun dal territori pon las regiuns senz'auter collavurar en moda surregionala er en l'avegnir. Las corporaziuns regiunalas actualas han ademplì fin uss ed adempleschan er oz cuminaivlamain incumbensas en differentas fatschentas, e quai gia pliras giadas cun success (p. ex. fusiuns dals territoris da skis d'Arosa-Lai u da Sedrun-Andermatt, la Ruinaulta, il Parc natiral Beverin, il program d'aglomeraziun da la 2. generaziun). La collavuraziun tranter las regiuns vegn er ad esser pussaivla vinavant cun la refurma dal territori.

Rinforzar l'autonomia communal, rinforzar il federalissem

Il sforz existent da laschar ademplir la corporaziun regionala incumbensas communalas sut tschertas circumstanzas er cunter la voluntad d'ina vischnanca vegn aboli. Sch'igl è raschunavel e necessari po il dretg chantunal prescriber l'adempliment d'ina incumbensa tras la regiun. Per exempel è quai il cas en ils secturs da la planisaziun directiva, da las curatellas professiunalas, dals fatgs da scussiiun e da concurs sco er dals fatgs dal stadi civil. Sch'ì na dat però nagina tala disposiziun chantunala na duain las vischnancas – cuntrari a la regulaziun vertenta – betg pudair vegnir obligadas da tuttina ademplir incumbensas communalas sin plaun regional. L'autonomia communal vegn rinforzada cleramain sche las vischnancas vulan e pon ademplir sezzas en atgna responsabladad talas incumbensas. In federalissem che funcziuna dovra vischnancas fermas. Il project da votaziun dals 30 da november rinforza l'autonomia da las vischnancas.

La repartiziun dal Grischun en 11 regiuns è gia concluida. MAD